

Special Needs (visiedocument/advies)

Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte

Scholen en instellingen zijn verplicht om belemmeringen weg te nemen die leerlingen met een handicap of chronische ziekte ondervinden in het onderwijs en bij toetsen en examens. De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte verplicht scholen daartoe. **Vanuit het CvTE bieden we de kaders aan waarbinnen scholen en instellingen zelf aanpassingen mogen doen** en bieden we ondersteuning bij het vinden van oplossingen in complexe situaties.

Bij onderwijs en schoolexamens weegt de school of de instelling af hoe ze de belemmeringen kan wegnemen. Een goede aanpassing neemt de belemmering weg, maar tast niet de exameneisen aan.

Als een kandidaat een beperking of ondersteuningsbehoefte heeft die het moeilijk maakt om toetsen of examens in hun gewone vorm af te leggen, dan kan de school kiezen voor een aangepaste afname. Dat stelt kandidaten in staat te laten zien of en in welke mate ze aan de eisen voldoen. De aanpassingen moeten in het voorafgaand onderwijs ook zijn gebruikt, en de school moet de aanpassing(en) melden aan de Inspectie van het Onderwijs.

Het CvTE definieert de kaders

Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) schrijft niet voor of een aanpassing voor een individuele leerling nodig is. Het CvTE definieert de kaders waarbinnen de school keuzes kan en mag maken. Die kaders staan beschreven in de informatie over 'Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte' die we jaarlijks publiceren per sector (po, vo, mbo).

Als scholen of instellingen vinden dat de kaders te beperkt zijn, kunnen ze contact opnemen met het CvTE via e-mail. Vooral bij een combinatie van beperkingen kan het zijn dat het standaard aanbod niet voldoet. Het CvTE onderzoekt dan samen met de school welke aanpassing mogelijk is, zodat de belemmeringen worden weggenomen terwijl de exameneisen overeind blijven. De beslissing om deze (aanvullende) aanpassing toe te passen, is vervolgens weer aan de school.

Het document 'Special needs special' 2022/2023 is handreiking voor een mogelijke opzet van standaardisering van extra faciliteiten binnen het project OKE/OOAPI.

Uit het document zijn alleen die verwijzingen gehaald die daadwerkelijk met een digitale afname verbonden kunnen worden, dus niet het gebruik van kaarten, grafieken etc.

Toetstijdverlenging (faciliteit)

Handreiking:

Maximaal half uur (uitzonderlijke gevallen NT2 → mogelijkheid tot 2x half uur)

Praktijk:

In veel gevallen wordt 25% toetstijdverlenging toegekend. Deze 25% wordt dan vaak omgerekend naar minuten. Dus bij een toets van 60 minuten → 15 minuten, bij langere toetsen → 30 minuten

Opmerkingen:

- Is lastig in te regelen omdat examens die hetzelfde examenproduct toetsen niet altijd even lang duren (voorbeeld TOA examens)
- Soms regelt TAS de toetstijdverlenging intern (toegekend wil zeggen dat de individuele afname langer duurt) (TOA) Soms regelt TAS niets en moet de surveillant ingrijpen (Facet)
- Toetstijdverlenging is een hekel punt in de koppeling tussen systemen. Het examen is gepland van... tot... En is dat dan inclusief toetstijdverlenging of zonder.
- Wat als bijvoorbeeld surveillance-aanvraag gekoppeld is in TPS. Dan is het nodig om dat te doen inclusief toetstijdverlenging, terwijl dezelfde gegevens voor een studentagenda juist zonder (standaard) toetstijdverlenging door moeten komen.
- CVTE geeft aan dat 'externe' software niet gebruikt kan worden bij Facet examens (uitsluitend de ingebouwde software)

Vervolg:

Afspraken binnen het OKE/OOAPI project noodzakelijk

Voorstel:

Afspraken op tijd (in minuten en niet in procenten)

Verklanking/spraaksynthese (faciliteit)

Handreiking:

Geen

Praktijk:

Voor het verklanken van digitaal geschreven tekst zijn verschillende tools in omloop. De werking is zeer verschillend, de uitkomst vrijwel hetzelfde, namelijk het voorlezen van tekst.

Opmerkingen:

- Veel spraakverwarring over gebruikte systemen (verschil tussen een systeem met een (volledige) interface en een volledig geïntegreerde engine (ClaroRead versus Readspeakr))

- Sommige TAS applicaties hebben ingebouwde verklanking (vaak alleen 'engine' en geen interface) terwijl voor andere applicaties een externe applicatie gelijktijdig gestart moet worden.
- OKE heeft geen verantwoordelijkheid naar leveranciers voor implementatie van verklankingssoftware, maar een advies zou niet verkeerd zijn. Werking zonder interface is de meeste logische werkwijze, dat zou kunnen betekenen dat Readspeak een optie is. Daarbij speelt wel dat contractueel/licentietechnisch heel verschillende omgegaan wordt met de 'ingebouwde' verklanking. Leverancier – Examenleverancier - Onderwijsinstelling

Vervolg:

Afspraken binnen het OKE/OOAPI project noodzakelijk (onderzoek bij verschillende leveranciers, met name niet Remindo omgevingen (TOA, Facet))

Voorstel:

Ingebouwd verklankingssysteem

Lettertype (faciliteit)

Handreiking:

Geen. Er is wel een negatief advies over het gebruik van een standaard lettertype.

Praktijk:

Op de werkvloer wordt vaak gesproken over Arial als lettertype. Veelal wordt bedoeld een schreefloos lettertype (dus wel Calibri, maar geen Times New Roman)

Opmerkingen:

- Lettertype zit in applicatie ingebouwd (hard gecodeerd) en is niet aanpasbaar voor de gebruiker.

Vervolg:

Afspraken binnen het OKE/OOAPI project NIET nodig.

Lettergrootte (faciliteit)

Handreiking:

Puntgrootte 12

Praktijk:

Sommige TAS applicaties hebben een ingebouwd 'vergrotingssysteem'. In sommige gevallen kan dat ook gedaan worden door gebruik te maken van een toets-muis combinatie.

Opmerkingen:

- ?

Vervolg:

Afspraken binnen het OKE/OOAPI project NIET nodig

Kleurenblind (beperking)

Handreiking:

Lichte aanwijzingen wat wel/niet mag

Praktijk:

Kleurstellingen bij digitale toetsen hebben wel tot problemen geleid, maar de handreiking van CvTE biedt voldoende mogelijkheden (Facet/kunst examens, zelf geconstrueerde examens)

Opmerkingen:

- Meer dan aandacht vragen bij de ontwikkeling van examens is niet nodig.

Vervolg:

Afspraken binnen het OKE/OOAPI project NIET nodig

Samenvattend komt het er op neer dat er maar over 1 type extra ondersteuning (In de koppelvlakken) afspraken gemaakt moeten worden, namelijk de toetstijdverlenging. Daar zitten verschillen in de werkwijze (minuten, standaard, percentage)

Wel is het verstandig om afspraken te maken over verklanking, met name hoe deze verstuurd worden. OOAPI kent de TTV en AUD wel.

Spellingcontrole

Spelling- en grammaticakaarten, spellingcontrole of digitaal woordenboek niet toegestaan

Toelichting: Spelling- en grammaticakaarten of spellingcontrole op de computer zijn bij de centrale examens niet toegestaan en overigens ook niet functioneel (spelling wordt immers niet beoordeeld). Beperkte grammatica-overzichten in de gangbare woordenboeken hoeven niet te worden verwijderd. Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.